

SWEDISH CLIMATE POLICY COUNCIL

**Klimat
politiska
rådet**

Jordbrukets roll i klimatomställningen

Norrköping 8 februari 2024

Åsa Persson, ordförande

- Klimatpolitiska ramverket och rådets roll
- Jordbrukets roll i klimatomställningen - rekommendationer, förslag, handlingsplan
- Utblick: förslag för att minska jordbrukssektorns utsläpp på EU-nivå och i andra länder

Klimatpolitiska ramverket

- 1§ Klimatpolitiska rådet ska utvärdera hur regeringens samlade politik är förenlig med de klimatmål som riksdagen och regeringen har beslutat

KLIMATPOLITISKA RÅDETS UPPDRAG

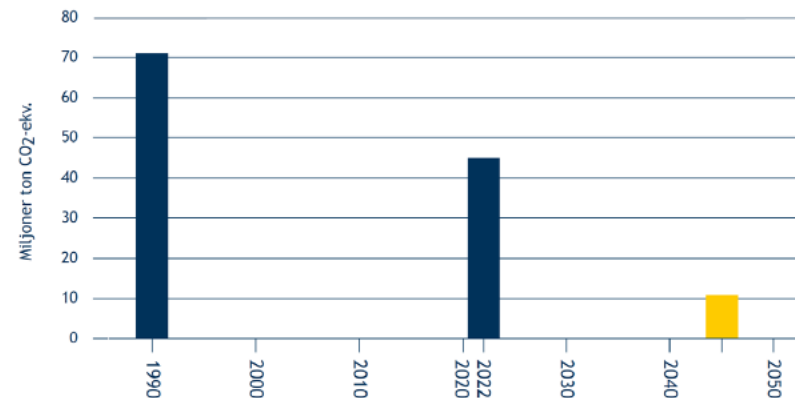
- Utvärdera politiken
 - Olika politikområden
 - Styrmedel ur brett perspektiv
 - Områden för ytterligare åtgärder
 - Kostnadseffektiv måluppfyllelse – kort och lång sikt
- Utvärdera underlag och modeller
- Bidra till ökad diskussion om klimatpolitiken

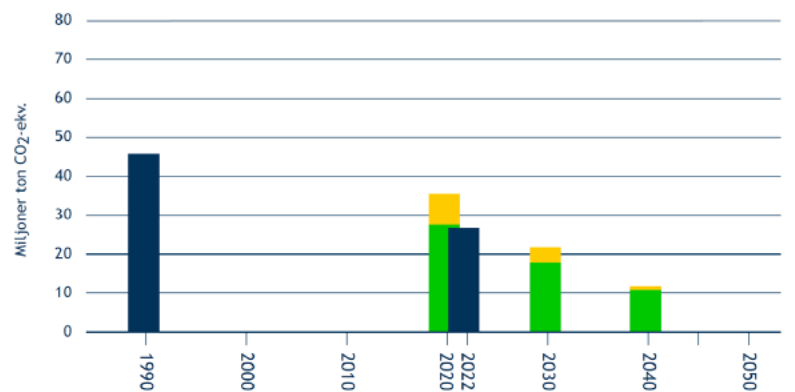
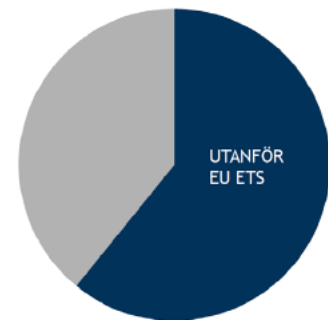

Sveriges nationella klimatmål

Det svenska etappmålet för 2030 och Sveriges EU ESR-åtagande för 2030 är likartade i ambitionsnivå.

Sverige ska nå noll nettoutsläpp till 2045. Det innebär att växthusgasutsläppen ska vara minst 85 procent lägre år 2045 jämfört med 1990. De resterande utsläppen ska kompenseras med kompletterande åtgärder. Efter 2045 ska negativa utsläpp uppnås.

Etappmål för utsläpp utanför EU:s handelssystem med utsläppsprätter (EU ETS)

- 2020 skulle utsläppen vara 40 % lägre än 1990. Högst 13 % fick ske genom flexibla mekanismer. Detta etappmål har uppfyllts.
- 2030 ska utsläppen vara minst 63 % lägre än 1990 varav högst 8 % av utsläppsminskningen kan ske genom kompletterande åtgärder.
- 2040 ska utsläppen vara minst 75 % lägre än 1990 varav högst 2 % av utsläppsminskningen får ske genom kompletterande åtgärder.

2023 års rapport:

Regeringens nya politik hittills leder till ökade utsläpp i närtid

EU-uppföljning 2023:

Medlemsstaterna når inte upp till målet om 55% minskade utsläpp 2030.

Jordbrukets roll i klimatomställningen

RÅDETS REKOMMENDATIONER

- **Skapa tydligare färdriktning och arbeta för större samsyn om skogens och jordbrukets klimatpolitiska roll (2022).** Sverige behöver en tydligare färdriktning och en helhetssyn om skogens och jordbrukets roll i den fortsatta klimatomställningen. Det finns ett behov av den bioekonomistrategi som regeringen har aviserat under flera års tid.
- **Höj ambitionen från fossilfritt till klimatneutralt jordbruk (2020, 2022).** Det behövs en strategi för jordbrukets klimatpåverkan som innefattar alla växthusgaser och tar sikte mot ett framtida klimatneutralt jordbruk. Kompletterande åtgärder kan komma att behövas för att kompensera för sådana utsläpp från jordbrukssektorn som inte går att helt bli av med.

PANORAMA

Omställning för Sverige

Utsläpp 2022

45,22 Mt

Utsläpp - totalt och per sektor

45,22 Mt

Industri

15,21 Mt

Transport

13,60 Mt

Jordbruk

6,52 Mt

Övrigt

5,07 Mt

Energi

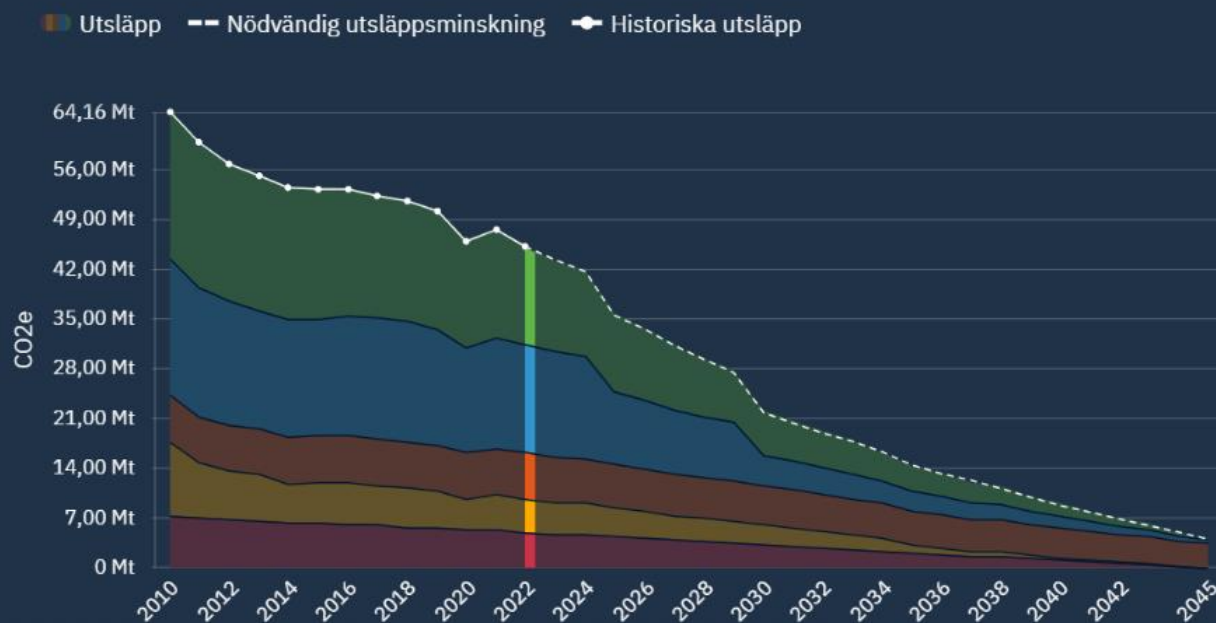
4,82 Mt

100 %

av de totala
utsläppen 2022

Målbaserat omställningsscenario 2022-2045

Utsläppen kan minska från 45,22 Mt (2022) till 3,94 Mt (2045) enligt detta scenario

Omställning för Jordbruk

Utsläpp 2022
45,22 Mt

Utsläpp - totalt och per delsektor
6,52 Mt

Målbaserat omställningsscenario 2022-2045

Utsläppen kan minska från 6,52 Mt (2022) till 3,50 Mt (2045) enligt detta scenario

Djurs matsmältning

3,32 Mt

Jordbruksmark

2,60 Mt

Lagri ng a...

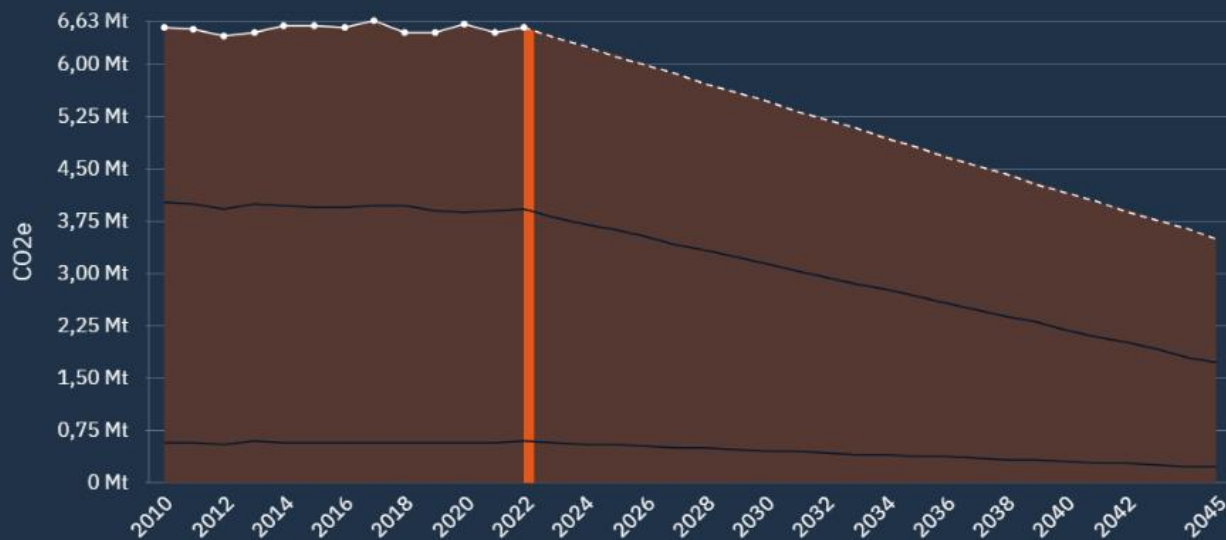

600 kt

14 %

av de totala
utsläppen 2022

Utsläpp -- Nödvändig utsläppsminskning ● Historiska utsläpp

Klimatomställningens fyra nyckelområden

(2022 års rapport)

- Effektivare resurs- och energianvändning
- Fossilfri elektrifiering
- Biomassa från skogs- och jordbruk
- Upptag och lagring av koldioxid

FÖRSLAG I UNDERLAGEN TILL HANDLINGSPLAN

Naturvårdsverket 2023:

- Utredning om att ta fram ett **styrmedelspaket** för ett långsiktigt hållbart och klimateffektivt jordbruk, med utgångspunkt i Livsmedelsstrategin 2.0 (CAP genomförande, jordbruksavdrag, konsumtion)
- Följ upp och utvärdera, och förstärk vid behov, det nyligen förstärkta **investeringsstödet** inom EU:s nya gemensamma jordbrukspolitik
- Ge i uppdrag att främja ny teknik och innovation - **innovationsprogram**
- Särskilda uppdrag och utökade medel för **metodutveckling**
- Förstärkning och förlängning av uppdrag om **kunskap för minskat matsvinn**

I kontext av: EU Farm to Fork, CAP, globalt metanåtagande, bioekonomistrategi, livsmedelsberedskap, Klimatklivet, klimatpremie

FÖRSLAG I UNDERLAGEN TILL HANDLINGSPLAN

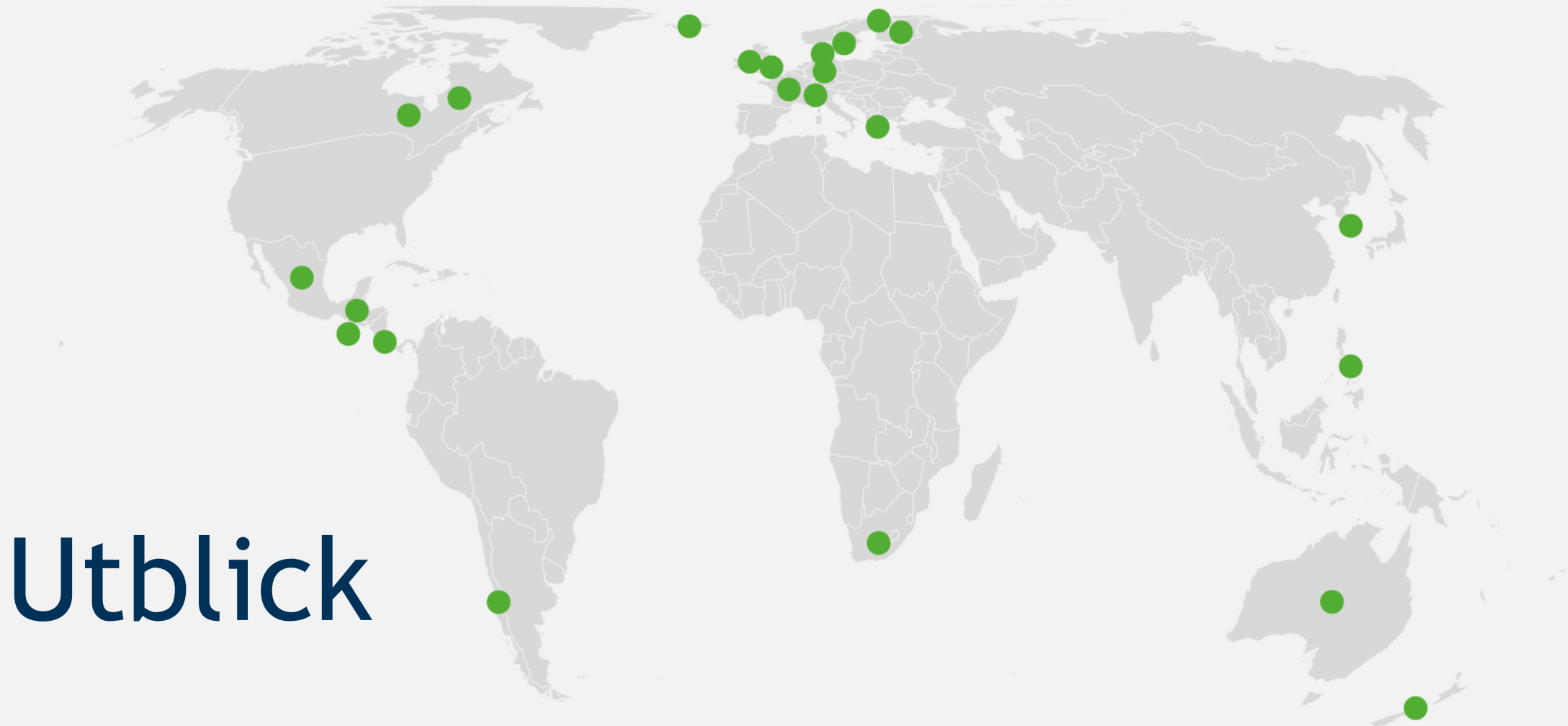
John Hasslers snabbutredning:

- Inkludera all användning av fossila drivmedel (inkl i jordbrukssektorn) i **EU ETS2**.
- Inför ett **nationellt utsläppshandelssystem** för så stor del av ESR-sektorn som praktiskt möjligt (inkl jordbruk). När EU ETS2 införs skulle det nationella systemet läggas ovanpå.
- Utred ett system som ger **ekonomiska drivkrafter** för att minska utsläppen från jordbruket med bibehållen konkurrenskraft och lönsamhet (se Danmarks utsläppsavgift).
- Utred ett system som ger **markägare ersättning** för den klimatnytta (nettoinlagring) som skapas.

REGERINGENS HANDLINGSPLAN (2023/24:59)

- Ambition - Europeisk styrning av jordbrukets utsläpp (11.1)
- Analys - Främjande av utsläppsminskande åtgärder inom jordbruket (11.6)
- Analys - Efterlevnad av internationella regler för våtmarker (11.3)
- Analys - Översyn av regler för vattenverksamhet (11.4)
- Utvärdering - Utvärdera handlingsplanen för minskat matsvinn (7.6.10)
- *Planerad insats - Stöd till återvätning av torvmarker (11.3)*
- *Planerad insats - Metodutveckling inom skog och jordbruk (11.5)*

Utblick

EXEMPEL

- **DANMARK:** Planerar införa en utsläppsavgift för jordbruket på nivå som motsvarar EU ETS, med återförande av intäkter. Har sektorsmål för jord- och skogsbruk att minska utsläppen med 55-65% till 2030, jämfört med 1990.
- **FRANKRIKE:** Föreslår en omställningsstrategi för klimatneutralt, resilient och rättvist livsmedelssystem.
- **NYA ZEELAND:** Planerar klimatavgifter för jordbruket.
- **EU:S KLIMATRÅD (ESABCC):** Rekommenderar att i) ge starkare incitament inom CAP för klimatomställning och ii) prissättning på utsläpp från jordbruket.

Höj ambitionen från
fossilfritt till
klimatneutralt
jordbruk, och påbörja
arbetet nu.

